

Gods missie – robuust en kwetsbaar

Mark de Boer, Rafaelconferentie maart 2016

Afgelopen zondag las ik het Boek van Wonderlijke Nieuwe Dingen uit. Een fascinerend, verontrustend boek van Michel Faber, over Peter Leigh, een Britse evangelist/voorganger die door een soort NASA naar een andere planeet wordt gestuurd om daar het evangelie te brengen aan de bewoners. Het zijn kleine vriendelijke wezentjes die nog aardig wat menselijke trekjes blijken te hebben maar niet of nauwelijks met echte mensen kunnen communiceren.

Afgelopen zondag was toevallig ook de dag dat het nieuwe 'God in Nederland' onderzoek van de KRO-NCRV werd gepubliceerd. Eens in de tien jaar, met alle data en achtergronden van het christendom in Nederland. De kop van de NOS luidde: 'Christendom wordt exotisch fenomeen' – iets buitenaards, niet van deze wereld. Toepasselijker kan het niet!

Het christendom als exotisch fenomeen. Op een andere planeet, maar nu ook in Nederland. Er is veel over te zeggen – en dat doe ik nu ook – maar wie had pak-em-beet 50 jaar geleden gedacht dat er vandaag zo'n kop op teletekst zou staan?

De kop is overigens niet geheel terecht. Het is nog altijd exotischer om lid te zijn van een politieke partij of een vakbond, zoals Stefan Paas opmerkte. Maar de trend is opnieuw negatief: minder mensen naar de kerk, minder mensen uitgesproken christelijk, meer mensen uitgesproken atheïst.

De feiten en cijfers:

- 60% van de NL'ers komt nooit in een kerk. 12% (1 op de 8) komt er regelmatig.
- 14% (1 op de 7) gelooft in God, 24% noemt zich atheïst. Dat was 10 jaar geleden precies andersom.
- In 50 jaar decimering van geloof en kerkbezoek.

Voor wie wat lichtpuntjes wil:

- Jongeren zijn orthodoxer dan ouderen. Dat is bij moslims ook zo (en daar zijn we verontrust over).
- De kleine protestantse kerken doen het goed, de enige hoek waar groei is.

Voor de meeste Nederlanders is het evangelie van Jezus Christus inmiddels net zo aannemelijk en relevant als het Boek van Wonderlijke nieuwe dingen.

En dan moeten wij het nu hebben over missie, evangelisatie, en 'creatief brainstormen hoe we relevant en invloedrijk zijn in de wereld om ons heen'. Bedankt, Piet! 😊

Grapje natuurlijk, maar met een kern: het is niet makkelijk. Daarom wil ik wat uitzoomen en jullie meenemen op een reis door het verleden, via het heden naar de toekomst. In een paar flinke stappen natuurlijk.

Wat ik wil laten zien is dit:

1. de missie van God is al lang bezig en heeft voor hetere vuren gestaan
2. Het evangelie gaat boven culturen uit en is daardoor altijd relevant.

De Missie van God

Allereerst: de missie van God. In onze kringen beter bekend als de grote opdracht. Wij denken soms dat die bij Hemelvaart is begonnen, (Matt 28 en hand 1). Maar: God is al sinds de schepping op een missie! Wat is die missie? Waar komen we die voor het eerst tegen? En hoe werkt God daar dan aan?

1. Missie van God: een schepping waarin God en mensen samenleven. Zoals in de Hof van Eden – maar dan nog mooier. God zelf zal op aarde komen wonen. God zegent mensen om tot een zegen te zijn. Via Abraham naar Israel naar alle volken.
2. Concrete belofte: Abraham, Genesis 12.

Nou, dat klinkt allemaal prachtig, maar wat gebeurt er in de rest van het Oude Testament?

- Onderdrukking in Egypte
- Generaties lang door de woestijn
- Waardeloze koningen
- Eindeloze oorlogen
- Tweedeling van het rijk
- Ballingschap van de elites
- En uiteindelijk een radiostilte van 430 jaar...

Maar er is ook een ander verhaal te vertellen. Het verhaal van de doorgaande belofte van God – dat alle volken gezegend zullen worden door Hem.

Kijk mee naar een paar hoofdpersonen:

- Abraham – weg uit eigen land. Vreemde in Kanaan, maar snel een rijk gezegend man
- Jozef – vreemde in Egypte, maar onderkoning en zeer invloedrijk
- Mozes – geboren en getogen aan het hof van farao. De uittocht had enorme impact. Als Rachab, de prostituee in Jericho, later de verspieders onderdak geeft zegt ze: De Heer jullie God is immers een God ie macht heeft in de hemel en op aarde'.
- Esther – een mooi joods meisje dat koningin wordt en haar volk redt.

- Salomo – zijn roem en rijkdom is bekend in de hele wereld, zodanig dat de koningin van Scheba hem komt opzoeken.
- Daniel – een balling, maar een constante factor onder meerdere koningen van Babel en Perzie. Invloed!

Kortom, op allerlei manieren laat God zien wie hij is. Soms door de rijkdom van een koning, maar vaker toch door zwakheid en onooglijkheid heen van een klein nomadenvolk in minderheidsposities. Ik vind dat fascinerend.

En dan komt Jezus. Jezus – de minderheid to the next level die de macht van Satan, zonde en dood breekt. Grenzen opengooit. De ultieme openbaring van God: zo is een mens bedoeld, zo is het leven bedoeld. Alles wat God al die tijd heeft proberen te zeggen komt samen in de persoon van de Zoon van God. Hij plaatst zichzelf in het voortgaande werk van God. En in zijn laatste woorden komt opnieuw de missie van God ter sprake – **Matt 28: ‘ga dan op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen...’**

Dan denk je: nu gaat het goed. Maar in zekere zin herhaalt de geschiedenis zich:

- Het begint nog goed. In Handelingen: plukjes christenen die erom bekend stonden dat ze goed deden. Socioloog Rodney Stark: ‘het christendom diende als een vernieuwende, inspirerende beweging als reactie op de chaos, angst en gruwelijkheid van het leven in het Grieks-Romeinse rijk.’
- Ondanks die mooie woorden werden de christenen zwaar vervolgd en onderdrukt onder Nero en andere keizers
- Dan in 300nc Constantijn – christendom als machtsfactor. Het werd er niet beter op. Kruistochten. Pausen als machthebbers. Bekerings met het zwaard.
- De donkere middeleeuwen: weinig waarde gehecht aan het leven, zedeloosheid, kruistochten
- Verlichting en de onttovering; niet God, maar natuurwetten of andere wetenschappelijke verklaringen, ratio wint
- 19^e en 20^e eeuw: versnelling.
 - o Moderne tijd: maakbare samenleving
 - o Postmoderniteit (alles is waar en niets is waar) als uitvloeisel uit de verlichting
- Tot aan het onderzoek God in Nederland 2016: 1 op de 8 kerkgangers, 1 op de 7 gelovig.

Maar dwars daardoorheen:

- Monastieke traditie – kloosters, bewaarplaatsen van het evangelie. Soms letterlijk hoog in de bergen, in Frankrijk, Italië.
- Dienstvaardige traditie - Franciscus van Assisi – dienstbaarheid, George Muller
- Reformatie en heiligingsbewegingen – persoonlijke transformatie, verandering als ‘opschoning’ van een vervuilde maatschappij. Luther, Calvin, Wesley, Spurgeon, etc

- Uitmondend in: ontwikkeling van samenlevingsmodel op positieve christelijke idealen: gezondheidszorg, rechtssysteem (afschaffing slavernij), onderwijs. Politiek: Abraham Kuiper (er is geen gebied waarvan Christus niet zegt: mijn!)
- En last but not least: Christendom groeit spectaculair (Afrika, Zuid-Am, Azie) (zie top-10). Europa is de uitzondering.

Weer even afstand nemend: God is goed op weg met zijn missie. Door de eeuwen heen zijn er perioden en gebieden geweest waar tegenstand en krimp was, terwijl er tegelijkertijd groei en bloei was op andere momenten, op andere plekken. Maar er zijn meer christenen dan ooit tevoren op de wereld, en de uitwerking van gezondheidszorg, onderwijs, recht, wetenschap heeft het leven op aarde ondanks alles sterk verbeterd. Voor wie het niet gelooft: google 'Hans Rosling statistics' en je ziet het.

Conclusies:

1 Ontspannen

God is niet bepaald zenuwachtig van wat er nu in NL en Europa gebeurt. Dat 'wij' een minderheid zijn is geen enkel probleem. Niet voor Hem, en dat zou ook niet voor ons moeten zijn. Laten we vertrouwen op zijn trouw en zijn plan. Dat is robuust!

Provocerend: er zijn misschien nog wel teveel christelijke restanten in Nederland. Teveel instituties, privileges, verwachtingen, die allemaal afleiden van de kern. Je kunt nav het onderzoek ook zeggen: we zijn op de goede weg...

Jezus kwam om het juk van de wet te verlichten. Misschien is de Geest bezig om dat opnieuw te doen – heel letterlijk zelfs – zondagsrust, de gratie Gods... Het zijn bijzaken. Stel je voor dat je niet meer een fort hoeft te verdedigen tegen allerlei aanvallen. Geen 'terugwinnen van Nederland', geen strategische plannen. Bij 50% denk je nog dat je het kan redden. Die illusie wordt ons in het laatste rapport ontnomen – en misschien is dat wel prima.

De kern van het evangelie dat door al die eeuwen heen – door de hele geschiedenis van de mensheid heen, ontdaan van alle culturele invloeden, is namelijk heel simpel. **Wij zijn gezegend om tot een zegen te zijn.**

2: Inspannen

Ontspannen betekent niet: nietsdoen. Zie het als sport, waarin die twee ook samengaan. De inspanningskant is: de uitdaging aangaan om ten volle **Jezus uit te leven**:

doe goed waar het kwaad heerst

heb lief waar angst heerst

wees vreedstichter waar conflict heerst

verbind waar verdeeldheid heerst
Breng rust waar onrust heerst
Troost waar verdriet heerst
Vergeef waar fouten worden gemaakt
Dien waar hulp nodig is
Draag waar mensen dreigen te vallen

Dat is mooi –maar: een uiterst kwetsbare manier van leven. Gelukkig doen we dat samen. Gaan waar de Geest ons zendt, beschikbaar zijn. Vertrouwen op het wonder dat God het doet, net als die domme Israëlieten 5000 jaar geleden ontdekten. Wij kunnen ons niet meer op eigen kracht beroepen, niet vanuit een machtspositie. Sommigen van ons zijn als Jozef, Esther, Daniel: geroepen tot ‘power under’, niet tot ‘power over’ mensen. Anderen zijn geroepen tot monnikenwerk – het stille, rustige, constante bewaren van het goede leven. Er zijn talloze goede voorbeelden uit deze tijd te noemen: Rikko en Benno L. Jezus-glossy

We begonnen met de aliens met het Boek van Wonderlijke Nieuwe dingen. Het probleem bij die missie was uiteindelijk niet dat de buitenaardsen het goede nieuws niet wilden horen, maar dat de evangelist z’n geloof verloor. Maar de intrigerende vraag die blijft hangen is: hoever durf ik te gaan?

Daarom wil ik eindigen met een klassiek, waargebeurd zendingsverhaal: het Vredeskind. Een zendeling in Irian Jaya op zoek naar aansluiting loopt tegen grote problemen op. Een cultuur die niet ontvankelijk lijkt en verraad hoog in het vaandel heeft. Hij vindt aansluiting in een eeuwenoud ritueel: het vredeskind dat verzoening brengt tussen strijdende stammen. Het heeft hem jaren van zijn leven gekost maar het werd een doorbraak. En zo is mijn gebed dat wij in Gods missie blijven staan, in het vertrouwen en de hoop dat ook in Nederland het ‘vredeskind’ weer gevonden zal worden. Ontspannen en ingespannen, robuust en kwetsbaar.

Amen.

Verwerkingsvragen:

1. Bespreek de stelling: het christendom gedijt beter als minderheid dan als meerderheid.
2. Bij de Sawi in Irian Jaya bleek het evangelie uiteindelijk ingang te vinden door de gelijkenis met het 'vredeskind'-ritueel. Welke 'vredeskinderen' zie jij anno 2016 in Nederland? Met andere woorden, waar zie je aansluiting tussen het evangelie en rituelen en behoeften in de samenleving?

Top 10 snelst groeiend christendom

Nepal

United Arab Emirates

China

Saudi Arabia

Qatar

Oman

Yemen

Mongolia

Cambodia

Bahrain